מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את עיקרי חג הסיגד ואת מנהגיו
- להרחיב אוצר מילים מאמהרית ומעברית הקשורות לחג
- להבין את סיפור אלמז וסבתא טירונש ולסדר את אירועיו
- לתרגל כתיבה אישית והקשבה לסיפור המשפחה

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – פרק 1 • מהו חג הסיגד – נכון או לא נכון

1. נכון – הסיגד הוא חג מסורתי של קהילת ביתא ישראל.
2. נכון – זהו התאריך העברי שבו חל החג.
3. לא נכון – ביום הסיגד צמים, ורק בסופו חוגגים בשמחה.
4. נכון – זהו חלק מרכזי בטקס החג.
5. לא נכון – הסיגד הוא חג לאומי בישראל רק מאז שנת 2008.

חלק ב' – פרק 1 • מהו חג הסיגד – השלמת משפטים

1. חמישים
2. 2008

חלק ג' – פרק 1 • מהו חג הסיגד – הבנה ויישום

1. א – צמים, מתפללים ומבקשים סליחה
2. ג – חמישים
3. ג – 2008
4. א – הוא ביטא געגוע לירושלים

חלק ד' – פרק 2 • מילים מאמהרית ומגעז – התאמת מילים ופירושים

1 – ג (מנהיג דתי בקהילה)
2 – א (ספר התורה בשפת געז)
3 – ו (השם שבו קראה הקהילה לעצמה)
4 – ה (סל-שולחן ארוג שיושבים סביבו)
5 – ד (לחם רך ושטוח לאכילה עם תבשילים)
6 – ב (לחם עגול וחגיגי)

חלק ה' – פרק 2 • מילים מאמהרית ומגעז – הבנה ושימוש במילים

1. ב – צעיף כותנה לבן
2. ג – ריקוד מסורתי של כתפיים
3. ג – תוף גדול
4. א – ברכת שלום יום-יומית

חלק ו' – פרק 2 • מילים מאמהרית ומגעז – נכון או לא נכון

1. נכון – כך נאמר באתר, זו מילת תודה.
2. נכון – כך נשמע שם העיר באמהרית.

חלק ז' – פרק 2 • מילים מאמהרית ומגעז – כתיבה וחשיבה

1. לדוגמה: הקסים קראו מן האורית בראש ההר. בני המשפחה ישבו יחד סביב המסוב ואכלו אינג'רה.
2. תשובה פתוחה – לשמור על הזהות, השורשים והמסורת המשפחתית, ולהעביר אותם הלאה לדורות הבאים.

חלק ח' – פרק 3 • מילים עבריות מהסיפור – התאמה

1 – ד (רצון חזק לחזור למקום או לאדם שאוהבים)
2 – ו (הסכם והתחייבות הדדית לאורך זמן)
3 – ה (לא לאכול ולא לשתות לזמן מסוים)
4 – ג (קבוצת אנשים שקשורים זה לזה באמונה או בתרבות)
5 – ב (הגעה לגור בארץ ישראל)
6 – א (דיבור אל אלוהים – בקשה, תודה או שבח)

חלק ט' – פרק 3 • מילים עבריות מהסיפור – השלמת משפטים

1. געגוע
2. צומה
3. ברית
4. מסורת
5. שורשים

חלק י׳ – פרק 3 • מילים עבריות מהסיפור – הבנה ושימוש

1. ב – השתחוויה
2. ב – כמיהה היא רצון עמוק וחזק מאוד, כמעט כמו צמא, וגעגוע הוא רצון לחזור למישהו או למשהו שאוהבים
3. ב – בני הקהילה התכנסו יחד לחגוג את הסיגד

חלק י״א – פרק 3 • מילים עבריות מהסיפור – כתיבה

1. כל תשובה הגיונית שמשתמשת נכון במילה מסורת ומתייחסת למנהג משפחתי
2. תשובה חופשית המראה הבנה של משמעות המילים וקשרן לעלילת הסיפור

חלק י״ב – פרק 4 • הבנת הנקרא וסדר האירועים – נכון או לא נכון

1. נכון – כך מצוין בסיפור, חמישים יום אחרי יום הכיפורים.
2. לא נכון – לובשים בגדים לבנים כאות טוהר וכוונה.
3. נכון – הם מובילים את התפילה ואת הטקס.
4. לא נכון – "סיגד" פירושו השתחוויה, מהשורש ס-ג-ד.
5. נכון – כך נכתב בסיפור ובמידע על החג.

חלק י״ג – פרק 4 • הבנת הנקרא וסדר האירועים – מסדרים את הסיפור

1. אלמז מוצאת את הסל הצבעוני של סבתא ושומעת על הגעגוע שלה
2. הקהילה מתכוננת לחג: טובלים בנהר ולובשים בגדים לבנים
3. עולים אל ההר וצמים
4. הקסים קוראים מן האורית וחוגגים את חידוש הברית
5. המשפחה יוצאת למסע הארוך בדרך לארץ ישראל
6. אלמז חוגגת סיגד בירושלים וכותבת את "המסע שלי"

חלק י״ד – פרק 4 • הבנת הנקרא וסדר האירועים – שאלות על הסיפור

1. אלמז מצאה סל קש צבעוני ישן, וגילתה שהוא מספר על הגעגוע של סבתא לירושלים.
2. היא התגעגעה לירושלים וחלמה לחזור אליה; כך מתגלה הכמיהה שליוותה את הקהילה דורות רבים.
3. אלמז מגיעה לירושלים, חוגגת סיגד עם חברים, וכותבת את "המסע שלי" - כך המסע האישי שלה נפגש עם מסורת המשפחה.

חלק ט״ו – פרק 5 • ראיון שורשים – מכירים את הראיון

1. נכון – מראיינים בן משפחה מבוגר כדי ללמוד על המוצא והמסורת.
2. לא נכון – אפשר לראיין בכל שפה ולתרגם יחד.
3. לא נכון – מותר לבחור מה לשתף ומה להשאיר בבית.
4. נכון – זו אחת משאלות הראיון המרכזיות.

חלק ט״ז – פרק 5 • ראיון שורשים – מתאימים שאלה לנושא

1 – ה (מוצא המשפחה)
2 – ג (מסורת שעוברת בירושה)
3 – א (מנהגים ומסורת)
4 – ב (קשיים ותמיכה)
5 – ד (שפה ומורשת)

חלק י״ז – פרק 5 • ראיון שורשים – כותבים לפי הראיון

1. תשובה אישית המבוססת על תוכן הראיון
2. תיאור אישי של חפץ, מתכון או שיר ומשמעותו
3. תשובה המבוססת על דברי המרואיין
4. מילה ופירושה כפי שסופר בראיון
5. רפלקציה אישית קצרה על הראיון

חלק י״ח – פרק 6 • המסע שלי – היכרות עם התחנות

1. ג – 6
2. ב – מה בתרמיל שלי

חלק י״ט – פרק 6 • המסע שלי – נכון או לא נכון

1. נכון – תחנה 1 שואלת מאיפה התחיל המסע - מקום, משפחה, רגע.
2. נכון – בתחנה 6 כותבים משפט התחייבות, כמו חידוש הברית בחג הסיגד.
3. לא נכון – הכתיבה נשמרת רק במכשיר, ולא נשלחת לאף אחד.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תשובה טובה מזכירה כ״ט בחשוון, 50 יום אחרי יום הכיפורים, צום ועלייה להר
- תשובה טובה כוללת לפחות חמש מילים נכונות עם פירוש מתאים כמו קס, אורית, מסוב
- תשובה טובה מסדרת נכון: הסל של סבתא, הביטה צפונה, הכנה בנהר, עלייה להר, קריאה מהאורית, שבירת הצום, הדרך לארץ, הנחיתה, סיגד בירושלים, הכתיבה במחברת

טיפים להפעלה:

- אפשר לחלק את החוברת לשלושה מפגשים: פרק 1-2, פרק 3-4, פרק 5-6
- כדאי להזמין תלמידים דוברי אמהרית לשתף הגייה נכונה של המילים בפרק 2
- לתלמידים צעירים אפשר לקצר את שאלות הראיון ולהתמקד בשתיים-שלוש מהן
- פרק הכתיבה האישית מתאים לעבודה בזוגות או בליווי מבוגר בבית

חוברת תרגול – מסע הסיגד: הסיפור של אלמז

מסע הסיגד – הסיפור של אלמז 🌾

יסודי · עולים חדשים

תוכן החוברת

1. פרק 1 – מהו חג הסיגד
2. פרק 2 – מילים מאמהרית ומגעז
3. פרק 3 – מילים עבריות מהסיפור
4. פרק 4 – הבנת הנקרא וסדר האירועים
5. פרק 5 – ראיון שורשים
6. פרק 6 – המסע שלי

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – מסע הסיגד: הסיפור של אלמז

חוברת התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

עובדים לפי הסדר, פרק אחרי פרק. כותבים תשובות קצרות וברורות. בסוף בודקים את עצמנו.

📖 מילון קטן:

סיגד	חג של יהודי אתיופיה, מילה שפירושה השתחוויה
קס	מנהיג דתי של קהילת ביתא ישראל
אורית	ספר התורה של הקהילה, בשפת געז
ביתא ישראל	השם שהקהילה קראה לעצמה
מסוב	סל שולחן ארוג שסביבו אוכלים יחד
אינג'רה	לחם רך ושטוח שאוכלים עם תבשילים
ברית	הסכם והתחייבות לאורך זמן
עלייה	הגעה לגור בארץ ישראל
כמיהה	רצון עמוק וחזק מאוד
שורשים	המקום והמשפחה שמהם באנו

1 חלק א' – פרק 1 • מהו חג הסיגד – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הסיגד הוא חג של יהודי אתיופיה (ביתא ישראל).	☐	☐
2	הסיגד חל בכ"ט בחשוון.	☐	☐
3	ביום הסיגד אוכלים ושותים כל היום בלי הפסקה.	☐	☐
4	ביום הסיגד עולים למקום גבוה ומתפללים.	☐	☐
5	הסיגד הפך לחג לאומי במדינת ישראל רק בשנות ה-90.	☐	☐

2 חלק ב' – פרק 1 • מהו חג הסיגד – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. הסיגד חל _____ יום אחרי יום הכיפורים.

2. הסיגד הוא חג לאומי במדינת ישראל מאז שנת _____ .

3 חלק ג' – פרק 1 • מהו חג הסיגד – הבנה ויישום

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה קורה ביום הסיגד?

(א) צמים, מתפללים ומבקשים סליחה (ב) אוכלים כל היום בלי הפסקה (ג) ישנים כל היום

(ד) הולכים לטייל בים

2. כמה ימים אחרי יום הכיפורים חל הסיגד?

(א) שבעה (ב) שלושים (ג) חמישים (ד) מאה

3. מאיזו שנה הסיגד הוא חג לאומי בישראל?

(א) 1948 (ב) 1990 (ג) 2008 (ד) 2015

4. מה הקשר בין הסיגד לירושלים בדורות הגלות?

(א) הוא ביטא געגוע לירושלים (ב) לא היה שום קשר (ג) הוא נחגג רק בירושלים

(ד) הוא נוגד את הקשר לירושלים

4 חלק ד' – פרק 2 • מילים מאמהרית ומגעז – התאמת מילים ופירושים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. קס / קסים	___	**א.** ספר התורה בשפת געז
2. אורית	___	**ב.** לחם עגול וחגיגי
3. ביתא ישראל	___	**ג.** מנהיג דתי בקהילה
4. מסוב	___	**ד.** לחם רך ושטוח לאכילה עם תבשילים
5. אינג'רה	___	**ה.** סל-שולחן ארוג שיושבים סביבו
6. דאבו	___	**ו.** השם שבו קראה הקהילה לעצמה

5 חלק ה' – פרק 2 • מילים מאמהרית ומגעז – הבנה ושימוש במילים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה זה נתלה?

(א) תוף גדול (ב) צעיף כותנה לבן (ג) לחם חגיגי (ד) ריקוד כתפיים

2. מה זה אסקיסטה?

(א) מנהיג דתי (ב) סל קש (ג) ריקוד מסורתי של כתפיים (ד) ספר תורה

3. מה זה כברו?

(א) חליל (ב) כינור (ג) תוף גדול (ד) פעמון

4. מתי אומרים סלאם?

(א) ברכת שלום יום-יומית (ב) שם של לחם (ג) שם של ריקוד (ד) שם של חג

6 חלק ו' – פרק 2 • מילים מאמהרית ומגעז – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	אמסגנלהו פירושו 'תודה רבה' באמהרית.	☐	☐
2	איירוסלם היא המילה באמהרית לשם ירושלים.	☐	☐

7 חלק ז׳ – פרק 2 • מילים מאמהרית ומגעז – כתיבה וחשיבה

ענו בקצרה.

1. בחרו שתיים מהמילים מאמהרית וכתבו משפט קצר לכל אחת, כך שיוסבר למה היא קשורה לחג הסיגד.

2. למה לדעתכם חשוב לשמר מילים מאמהרית ומגעז גם כשחיים בישראל ומדברים עברית?

8 חלק ח׳ – פרק 3 • מילים עבריות מהסיפור – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. געגוע	___	**א.** דיבור אל אלוהים – בקשה, תודה או שבח
2. ברית	___	**ב.** הגעה לגור בארץ ישראל
3. צום	___	**ג.** קבוצת אנשים שקשורים זה לזה באמונה או בתרבות
4. קהילה	___	**ד.** רצון חזק לחזור למקום או לאדם שאוהבים
5. עלייה	___	**ה.** לא לאכול ולא לשתות לזמן מסוים
6. תפילה	___	**ו.** הסכם והתחייבות הדדית לאורך זמן

9 חלק ט׳ – פרק 3 • מילים עבריות מהסיפור – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. אחרי שהמשפחה עלתה לארץ, היא הרגישה _____ חזק לבית שהשאירה מאחור.

2. ביום הסיגד הקהילה _____ מהבוקר עד הערב, בלי לאכול ולשתות.

3. הקסים קוראים מן האורית כדי לחדש את ה _____ עם העם.

4. המנהגים שעוברים מדור לדור במשפחה נקראים _____ .

5. כשאלמז הגיעה לירושלים, היא הרגישה שהיא חוזרת אל ה _____ שלה.

10 חלק י׳ – פרק 3 • מילים עבריות מהסיפור – הבנה ושימוש

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזו מילה מתארת רכינה עמוקה של כבוד?

א) כמיהה ב) השתחוויה ג) עלייה ד) קהילה

2. מה ההבדל בין געגוע לכמיהה?

א) אין הבדל, שתי המילים זהות לגמרי

ב) כמיהה היא רצון עמוק וחזק מאוד, כמעט כמו צמא, וגעגוע הוא רצון לחזור למישהו או למשהו שאוהבים

ג) געגוע קשור רק לאוכל ד) כמיהה היא סוג של תפילה

3. באיזה משפט המילה "קהילה" משמשת בצורה נכונה?

א) הקהילה היא לחם חגיגי שאופים לשבת ב) בני הקהילה התכנסו יחד לחגוג את הסיגד

ג) הקהילה היא שם של ריקוד מסורתי ד) הקהילה היא השתחוויה עמוקה

11 חלק י״א – פרק 3 • מילים עבריות מהסיפור – כתיבה

ענו בקצרה.

1. כתבו משפט אחד משלכם עם המילה "מסורת", הקשור למשפחה שלכם.

_____

_____

2. בחרו שתיים מהמילים (געגוע, ברית, צום, קהילה, עלייה, תפילה, כמיהה, שורשים) והסבירו איך הן קשורות לסיפור של אלמז.

_____

_____

_____

12 חלק י״ב – פרק 4 • הבנת הנקרא וסדר האירועים – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הסיגד חל בכ"ט בחשוון.	☐	☐
2	ביום הסיגד לובשים בגדים שחורים.	☐	☐
3	הקסים הם מנהיגי הקהילה הדתיים.	☐	☐
4	"סיגד" פירושו בעברית "ריקוד".	☐	☐
5	הסיגד הוא חג לאומי במדינת ישראל מאז שנת 2008.	☐	☐

13 חלק י"ג – פרק 4 • הבנת הנקרא וסדר האירועים – מסדרים את הסיפור

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	עולים אל ההר וצמים
☐	המשפחה יוצאת למסע הארוך בדרך לארץ ישראל
☐	הקהילה מתכוננת לחג: טובלים בנהר ולובשים בגדים לבנים
☐	אלמז חוגגת סיגד בירושלים וכותבת את "המסע שלי"
☐	אלמז מוצאת את הסל הצבעוני של סבתא ושומעת על הגעגוע שלה
☐	הקסים קוראים מן האורית וחוגגים את חידוש הברית

14 חלק י"ד – פרק 4 • הבנת הנקרא וסדר האירועים – שאלות על הסיפור

ענו בקצרה.

1. מה מצאה אלמז אצל סבתא, ומה זה סיפר לה על המשפחה?

2. מדוע טירונש הביטה צפונה בכל ערב, ולמה זה חשוב לסיפור?

3. איך הסתיים הסיפור של אלמז, ולמה הסיום הזה מתאים?

15 חלק ט"ו – פרק 5 • ראיון שורשים – מכירים את הראיון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	ראיון השורשים הוא שיחה עם סבא, סבתא או מבוגר קרוב במשפחה.	☐	☐
2	אפשר לראיין רק בשפה העברית.	☐	☐
3	חובה לספר בכיתה את כל מה שהמרואיין סיפר.	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
4	בראיון שואלים גם על חפץ, מתכון או שיר שעובר מדור לדור.	☐	☐

16 חלק ט״ז – פרק 5 • ראיון שורשים – מתאימים שאלה לנושא

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מאיפה הגיעה המשפחה שלנו?	____	**א.** מנהגים ומסורת
2. איזה חפץ או מתכון עובר אצלנו מדור לדור?	____	**ב.** קשיים ותמיכה
3. איזה חג היה חשוב בבית שגדלת בו?	____	**ג.** מסורת שעוברת בירושה
4. מה היה קשה בדרך, ומה עזר לך?	____	**ד.** שפה ומורשת
5. איזו מילה בשפה אחרת חשובה לך?	____	**ה.** מוצא המשפחה

17 חלק י״ז – פרק 5 • ראיון שורשים – כותבים לפי הראיון

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. מאיפה הגיעה המשפחה שלכם לארץ או לעיר? כתבו בקצרה לפי מה שסיפר המרואיין.

2. איזה חפץ, מתכון או שיר עובר במשפחה שלכם מדור לדור? תארו אותו.

3. מה היה קשה למרואיין או למרואיינת בדרך שלהם, ומי עזר להם?

4. איזו מילה בשפה אחרת שהמרואיין הזכיר חשובה לו, ומה פירושה?

5. אחרי הראיון: מה הפתיע אתכם, ואיזה פרט תרצו לשתף בכיתה?

18 חלק י״ח – פרק 6 • המסע שלי – היכרות עם התחנות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. כמה תחנות יש?

א) 4 ב) 5 ג) 6 ד) 7

2. על מה שואלים בתחנה 3?

א) מאיפה התחיל המסע ב) מה בתרמיל שלי ג) מה היה קשה בדרך ד) מה החלום שלי

19 חלק י״ט – פרק 6 • המסע שלי – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	תחנה 1 עוסקת במקום שבו התחיל המסע שלי	☐	☐
2	תחנה 6 היא משפט של "חידוש ברית" עם עצמי	☐	☐
3	הכתיבה בפעילות "המסע שלי" נשלחת למורה באופן אוטומטי	☐	☐

כרטיס יציאה

האם אני יודע/ת להסביר מתי חל הסיגד ומה עושים בו?

האם אני מכיר/ה לפחות חמש מילים מאמהרית הקשורות לחג?

האם אני יכול/ה לספר בסדר נכון את עיקרי סיפורה של אלמז?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀